

ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Надія Гуменюк

СОХАТИК І
«ЗУБ ДРАКОНА»

Харків
«ФОЛІО»
2023

Чому ліс називають таємничим? Звісно ж, тому, що в ньому ховаються таємниці. Навіть якщо піти по ягоди або гриби, можна натрапити на зовсім несподівану знахідку. Та Ромко і Лера вирушили не за смачними лісовими дарами — вони хотіли знайти лосеняткову маму, поранену браконьєром. Зайшли далеко і вгледіли таке-е-е...

Ви, звісно ж, бачили на світлинах, який вигляд має поверхня Місяця — загадкова, помережана численними кратерами і темними базальтовими «морями». А тепер уявіть, що частина її опинилася на Землі, в лісі, що поблизу озера із дуже симпатичною назвою Веприк (веприк — дике поросся). А на цій «космічній» території — дивні прилади і ще дивніші істоти в скафандрах, що намагаються відшукати... зуб дракона.

Але ця повість не про дракона і не про космічних прибульців. Вона про нашу рідну землю, наш час і твоїх, друже, ровесників — трохи неслухняних,

дуже непосидючих, надзвичайно допитливих і кмітливих. Не все так безхмарно у їхньому юному житті. Лера мріє про зустріч із мамою, яка живе по той бік океану. Ромко тужить за татом, який уже п'ятий рік на війні і спілкування з яким йому страшенно не вистачає. Але обоє вони, і Ромко, і Лера, вчаться давати раду своїм почуттям, відповідати за свої вчинки, розуміти дорослих і самі потроху дорослішають. А знайшли вони на лісовій галявині... Втім, хто ж отак одразу видає таємниці? Читайте — і дізнаєшся.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

До Зеприка на край світу

— І де ти, вояко-забіяко, коліна так обчухрав?

Голос у мами стривожений, і клаптя тканини, що звисає із порваних шортів, вона ніби й не помічає. А Ромко боявся, що саме за це йому добряче перепаде на горіхи. Бо садна на колінах — то житейська дрібничка, справа наживна: сьогодні обчухрав, завтра заживе, за три дні й сліду не залишиться. А от штани, та ще й нові, тільки тиждень тому куплені, та ще й із такої самої тканини, як татів військовий однострій...

— Ну... Я...

— Не нукай і не якай!

— Ми з Павликом ворону з дерева діставали.

— Ворону? З дерева?! — Мама прикладає долоню до Ромкового лоба, зазирає йому в очі. — Ти часом не перегрівся на сонці, хлопче? Яку ще ворону? З якого дерева?

— З тієї старої аличі, що за будинком... Ти не хвилюйся — вона не дуже висока, але гілка

зламалася... Ти ж знаєш, що в аличі гілляччя крихке?..

— Здогадуюся. Але чого це ти надумав ловити пташку на дереві, розумнику? І навіщо? Ти ж не кіт Маркіз. Та навіть наш Маркіз до такого не додумався б.

— Ця ворона... Розумієш... Вона літати не може, в неї одне крило опущене. Ходила за будинком, така сумна, така нещасна... Ми хотіли її спіймати і подивитися, що там із тим крилом. Може, скалка якась застрягла, може, треба до лікаря... Ну, тобто, до ветеринара... Я їй пояснюю їй: «Вороно, якщо вчасно не почати лікування, можна й без крила залишитися». А вона, дурненька, — навіткача від нас, та просто до аличі. Ми за нею, а ворона — тріп-тріп-тріп одним крилом, тріп-тріп-тріп, якось відірвалася від землі, трохи підлетіла і всілася на дереві. Я — на аличу, а вона вище, я — вище, а гілляка зламалася... Павлик підбіг до мене, питає, що та як, а ворона тим часом уже внизу, під машину забилася. От ми її...

— То це дурненька ворона просила вас, двох розумних лобатих парубків, щоб ви колінькували навколо автівки і витягали її звідти?

— Дурненька — то я так, до слова. Ворони дуже навіть розумні. А ця... Ця особлива, вона ворона-говорунка.

— Знову за рибу гроші! Коли ти перестанеш прибріхувати? — мама починає сердитись.

— Але ж ми хотіли їй допомогти! Навіть пшона біля колеса насипали, щоб виманити. А вона сидить і сидить, сидить і сидить. Так і померти можна...

— Мабуть, дивувалася, чого це два чубаті халамидники навколо автівки повзають та голі коліна об асфальт здирають.

— Та я не об асфальт. Це ще як з дерева... то об стовбур...

— А ґаву хоч не проґавили?

— Не проґавили. Дістали...

— Дивно, що ти її додому не приніс. Було б хоч із ким розумним побалакати.

— Її Павлик забрав. Він же штанів не порвав...

— То от воно що! У Павлика, значить, — нещасна ворона, а в тебе — порвані шорти. Все почесному... Що ж, хай тепер ще й Павликова мама домашнім ветеринаром побуде, а то все я та я. Га-разд, іди вмивайся, зараз ми твої коліна рятувати будемо, щоб якась вороняча інфекція не вчепилася.

Ромкові прикро — знову йому не повірили. Але ж він правду сказав! Та вони б із Павликом нуль уваги на ту ворону — он їх скільки літає та каркає. Але ця не каркала, а дибуляла поволеньки і ніби сама з собою говорила. Павлик першим прислухався до неї, а тоді як закричить:

— Ур-р-ра! Сенсація! Ми знайшли ворону-говорунку! Говорунку-віщунку! Послухай, що вона каже: «Гр-р-р-рім!.. Гр-р-р-рім...» А сьогодні вранці по телеку грозу обіцяли. Просто збіг? Не думаю! Тітка, яка про погоду розповідає, завжди до студії з котом приходять — великим таким, сіро-блакитним, якоїсь там супер-пупер британської породи. Через того котиська її прогнози всі слухають. А як би ми з вороною... Моя мама на телебаченні може замовити за нас слово і тоді... Прикинь: «До вашої уваги, шановні телеглядачі, суперпрограма «Ромко, Павло і ворона говорунка-віщунка»! Уявляєш, як би нас усі дивилися. От би круто було! Просто клас! Британських нявчиків багато, а от ворон-віщунок ще ніхто не бачив. Наша, може, єдина на весь білий світ.

Ромко прислухався. Ворона справді щось повторювала. Чи то «хр-р-рум», чи то «гр-р-р-рім». Але це точно не каркання. А що, як справді?.. А чому б і ні? Недавно він у Ютубі дивився відео про ворона Карлушу з Харкова, який навчився вимовляти «Давай-давай!». А американською вороною Беті навіть Оксфордські науковці зацікавилися, така вона розумаха. А чим наші ворони гірші? Хіба серед них немає талантів? Просто ніхто не помічає своїх місцевих обдаровань, всі проходять мимо — не придивляються, не прислухаються. А от вони з Павликом помітили і, може, справді відкрили майбутню

телезірку. Тепер її лише підлікувати трохи і — в студію. Ромко навіть закликалку придумав, якою можна починати їхню телепередачу про погоду.

*Гей! Усім! Усім! Усім!
Завтра буде дощ і грім!
Щоб не змокнути до скону,
Слухайте суперворону!*

— Ну чого ти набурмосився, як ворона на дощ?

Це вже мама. Підштовхує Ромка до ванної, а сама йде на кухню за йодом. Напевне, там бабуся Рита, прийшла свою малесеньку-дорогесеньку Ясю провідати та заодно й куховарить. Бо перед ким би це мама так бідкалася...

А бідкається вона, що Ромко останнім часом змінився і зовсім від рук відбився: то мудрує, то дуркує, то говорить, як премудрий Соломон, а то враз такий вибрик утне... Ну геть як їхній неслухняний кіт Маркіз — гуляє, де сам знає, і щодня всілякі пригоди на свою голову та її серце шукає. Шукає і знаходить. Позавчора у зоопарку надумав зробити селфі з ламою, та не біля вольєра, як усі нормальні люди. Ні, така світлина його не влаштувала, йому потрібен був портрет крупним планом, щоб його марміза поряд з головою лами. От і поліз по залізних прутах, як людина-павук. Довелося самого з вольєра витягати та від ламиної слини відмивати. Працівник зоопарку, який проводив операцію з порятунку відважного селфіста,

ще й погрожував штрафом, проте обійшлося розкаянням і вибаченням. Вчора цей видумас на правду людину-павука із себе зображав, бігав у масці Спайдермена по даху, поки двірник не пригрозив мітлою та поліцією. Сьогодні, бачте, ворону з дерева знімав... Та ще й прибріхує...

— Такий перехідний вік у хлопця — вже не дитина, але ще й не справжній підліток. Треба очей не спускати, стежити за кожним кроком, щоб він із солomonівського мудрування та не перекинувся на котяче дуркування, — суворо прорекла бабуся Рита.

— А як за ним устежити? Як? Не прив'язувати ж цього непосидючого видумаса вдома. А він тільки-но вийде на вулицю, і одразу — куди очі дивляться, туди ноги несуть, — скаржиться мама.

— Еге ж, ноги в нашого Романа нівроку трудяться, а от голова відпочиває, — голос у бабусі Рити, як у прокурора, хоча вона лише касиркою в прокуратурі працює. — От зачинимо завтра цього в'юна-вертуна в його кімнаті на весь день, і хай посидить та подумає.

— Авжеж. Подумає! — Еля заходить слідом за Ромком до кухні і підкидає до розмови ще й свої п'ять копійок. — Хочете анекдот? Запитали в одного школяра, який його улюблений предмет. «Комп'ютер!» — вигукнув він. Ну просто наш Ромко. Тільки залиште цього юного юзера наодинці з його

дорогеньким компом, — увечері з кімнати вийде справжній зомбі з червоними очима. І буде ось так, ось так! — вона розкинула руки, розчепірила пальці, скорчила страшну гримасу і пішла просто на бабусю, ніби збиралася її задушити.

— Тю на тебе! — відсахнулася бабуся, але здаватися не збиралась. — А ми комп'ютера винесемо із Ромкової кімнати, а на його місце кілька книжок покладемо. — Життя, знаєте, не любить торічелієвої порожнечі. Тож треба цю неслухняну Ромкову макітерку чимось корисним наповнити.

— Макітерка у нього якраз класно варить, — сміється Еля. — Тільки до неї треба ще два локатори прикріпити, щоб краще слова ловили та притримували, а то вони, оті капосні слова, чомусь в одне Ромкове вухо влітають, а з другого одразу вилітають. Ви тільки гляньте: ми тут говоримо, а він у вікно втупився і, мабуть, не слухає, що йому кажуть. Ей, чувачок! Ти нас чуєш?

— Та чую, не глухий, — буркнув Ромко.

— Агу-у-у! — подала раптом із кімнати свій голосочок Яся.

Ромко не знає, що означає оте «Агу!» Може: «Слухайся, братику, що тобі розумні люди кажуть». А, може, навпаки: «Не зважай, Ромчику. На те вони й дорослі, щоб повчати. Така їхня доля». Ні, вочевидь, оце зараз Яся поскаржилася, що про неї забули. Бо все жіноцтво хутко кинулося до малої.

От і добре, можна нарешті на змащені йодом коліна похукати, бо ж печуть нестерпно, і перепочити трохи від безконечного бла-бла-бла. Дістали ці жіночі прискіпування! «Не слухає...» Та слухав він і добре чув, що тут говорилося-балакалося. І не просто чув. Ще й вмикав свою думалку-придумалку й ніби зі сторони на себе дивився під акомпанемент сімейного тріо.

Поки мама говорила про кота, Ромко уявляв себе смугастим зеленооким Маркізом із надірваним у недавньому бою вухом. Ось він спритно видряпується на аличу, ось простягає праву лапу до ворони.

*За вороною поліз...
Хто? Ромко чи кіт Маркіз?
Це ж відомий на весь світ
Супер-пупер хлопцекіт.*

«Чого ти до мене причепився, як жуйка до штанів?» — сердиться пташка і міцніше чіпляється кігтями за гілку.

«Ми з Павликом хочемо зробити тебе телезіркою, відомою на весь світ, а ти від своєї слави втікаєш», — намагається пояснити вороні він, спритний, відважний супер-пупер хлопцекіт.

Але пташка відбрикується однією лапою, як лоша задньою ногою, відмахується хвостом: «Ідїть ви зі своєю славою! Гр-р-р-рім! Гр-р-р-рім!» і нарешті опиняється на самому краєчку гілки. Він тягнеться за нею. А тоді...

За вороною поліз...
Хто? Ромко чи кіт Маркіз?
Це ж відомий на весь світ
Супер-пупер хлопецкіт

ЗМІСТ

Розділ перший	
ДО ВЕПРИКА НА КРАЙ СВІТУ	5
Розділ другий	
ЧУДО В ПІР'І	21
Розділ третій	
ВІЛЛА «БУСОЛ І К ⁰ »	38
Розділ четвертий	
ОПЕРАЦІЯ «КОНСПІРАЦІЯ»	49
Розділ п'ятий	
ПРИБУЛЬЦІ ЧИ ПРИМАРИ?	60
Розділ шостий	
І ЯКА Ж ЦЕ ВРАЖА СИЛА ПІВ МІСЯЦЯ ВІДКУСИЛА?	72
Розділ сьомий	
ВИКРАДЕННЯ КОЗИ ТА ІНДИКА	88
Розділ восьмий	
КУЛЯ З РУШНИЦЕЮ	103
Розділ дев'ятий	
НАОДИНЦІ З «ВАМПРАМИ»	114
Розділ десятий	
НІМИЙ ГОВОРУН І ЗОЛОТИЙ КЛЮЧИК	129
Розділ одинадцятий	
СОХАТИК ЇДЕ ДО МАМИ	148